

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Vår dato
10.09.2014

Vår referanse
2014/00234-14

Vår saksbehandler
Jan Birger Jørgensen/93044346

Deres referanse
14/5969-

HØRINGSBREV OM ENDRINGER I STRUKTURKVOTETAKET FOR TORSKETRÅL OG RINGNOT - UTTALELSE FRA NORGES FISKARLAG.

Landsstyret i Norges Fiskarlag behandlet ovennevnte sak i møte 9. september d.å. og fattet slikt vedtak:

«Innledning

Norges Fiskarlag viser til høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet datert 23. juni 2014 om endringer i strukturkvotetaket for torskestrål og ringnot. Fiskarlaget registrerer at departementet innledningsvis viser til årsmøtevedtak i Fiskebåt av 13. februar 2014 som har anbefalt at kvotetaket for ringnot økes fra 650 tonn til 850 tonn, og at kvotetaket for torskestrål økes fra tre til fire kvotefaktorer. Årsmøtet i Fiskebåt anmodet videre departementet om å innarbeide forslagene i et høringsnotat. I høringsbrevet redegjøres det nærmere om strukturkvoteordningene i havfiskeflåten, herunder om lønnsomhet og kapasitetsutnyttelse, samt at brevet drøfter struktureringsgraden i henholdsvis torskestrål- og ringnotflåten.

I høringsbrevet framkommer det at departementet etter en samlet vurdering fremmer følgende forslag:

- at kvotetaket for ringnot økes til 850 tonn
- at kvotetaket for torskestrål økes til fire kvotefaktorer
- fjerne bestemmelsen i strukturkvoteforskriften om at det bare kan tildeles strukturkvote for fiske med fabrikkskip på grunnlag av uttak av annet fartøy som driver ombordproduksjon, eller fartøy som hadde installert fryseutstyr om bord før 26.11.2004. Det vises til at formålet med denne bestemmelsen var å unngå å flytte produksjon fra land til sjø, men at bestemmelsen nå har mistet sin betydning.

Generelt om strukturkvoteordninger, økonomi, interesser og avveininger

Norges Fiskarlag vil presisere at reduksjon av antall norske fiskefartøy gjennom strukturordninger ikke er noe mål i seg selv. Fiskarlaget deler imidlertid departementets vurderinger om at strukturkvoteordninger har vært et godt virkemiddel for å sikre lønnsomme og helårige arbeidsplasser i fiskeflåten, og en sentral forutsetning for at flåten har kunnet tilpasse seg den kraftige kostnadsveksten og den økte konkurransen om maritim arbeidskraft. Et styrket driftsgrunnlag gjennom muligheter til å slå sammen kvoter har gjort at det spesielt innenfor havfiskeflåten har vært mulig å ha to-skiftordninger (dobbel mannskap).

Fiskarlaget er innforstått med at uttak av fiskefartøy gjennom strukturkvoteordninger vil føre til at det dessverre går tapt arbeidsplasser i flåten, da ikke alle flåtegrupper/fartøy etter sammenslåing av kvoter har et økonomisk fundament til å kunne avlønne mer enn et mannskap. I slike situasjoner vil de mannskaper som blir berørt naturligvis føle det urimelig når gode arbeidsplasser forsvinner. Det økonomiske fundamentet for driften vil derfor alltid være viktig i slike spørsmål, men det vil nok ofte være ulike vurderinger og oppfatninger om dette på båteiersiden og mannskapssiden. Færre fiskefartøy

kan også ha uheldige og negative effekter på lokale/regionale fiskerimiljøer og på leverandørindustrien til fiskeflåten.

I tillegg til de økonomiske effektene/fordelene man forventer å oppnå ved økt strukturering vil en også oppnå betydelige miljøgevinster (færre fartøy, redusert utslipp av miljøfarlige gasser, ny motorteknologi mv).

Siden enhetskvoteordningene ble innført på 90-tallet, som senere er avløst av strukturkvoteordningene, har næringen sammen med myndighetene hatt kontinuerlige prosesser for å gjøre ordningene mest mulig effektiv ut fra målsettingene. Et av de mest sentrale elementene i strukturkvoteordningene er nivået som settes på kvotetaket i ordningene for de ulike gruppene. Resultatet av disse prosessene er at det for flere av flåtegruppene har blitt foretatt justeringer av kvotetakene. Fiskarlaget har i disse spørsmålene vært opptatt av at konsentrasjonen av kvoter knyttet til enkeltrederier/selskaper ikke skal bli for høy. Selv om slike justeringer har vært nødvendig initierer dette en dynamikk omkring strukturkvoteordningene som gjør at det skapes forventninger hos fartøyeierne/rederne om at det fram i tid kan komme nye justeringer som vil bety at ordningene kan bli «ennå bedre». Dette kan føre til at enkelte fartøyeiere velger å utsette avgjørelsen om strukturering, og på kort sikt kan dette resultere i redusert effekt av ordningene.

Spørsmål knyttet til strukturkvoteordningene i fiskeflåten vil alltid innebære avveininger mellom interessene både til fartøyeierne og mannskapene, og siden Norges Fiskarlag både har fartøyeiere og mannskaper som medlemmer kan slike spørsmål lett bli konfliktfylte. Erfaringen gjennom alle disse årene er likevel at organisasjonen i all hovedsak har maktet å behandle disse spørsmålene på en klok og fornuftig måte som har endt opp med løsninger/kompromisser som både fartøyeierne og mannskapene har kunnet leve med.

Siste uttalelser fra Norges Fiskarlag knyttet til strukturkvoteordninger i fiskeflåten var gjennom landsstyrevedtakene 22/14 av 12. mai 2014 og 38/14 av 3. juli 2014, hvor en i førstnevnte vedtak bl.a. anmoder departementet om å utarbeide et høringsnotat om alternative kvotetak for kystflåten over 11 meter. Fiskarlaget etterlyser departementets oppfølging av denne anmodningen. Når det gjelder saken knyttet til en strukturkvoteordning under 11 meter er Fiskarlaget tilfreds med at departementet lyttet til organisasjonens tilråding og således avventer med å gå videre med en slik ordning i den minste flåten.

Høringsbrevet om økte kvotetak for ringnot og torsketrål har vært gjenstand for organisasjonsmessig behandling, og det har vært et stort engasjement i medlemsmassen knyttet til enkelte elementer i høringsbrevet. Innkomne uttalelser fra medlemslagene reflekterer at det er ulike syn blant medlemmene på de forslag som fremmes. I det etterfølgende vil Norges Fiskarlag presentere organisasjonens synspunkter og tilrådingen knyttet til de konkrete forslagene i departementets høringsbrev:

Torsketrål

Spørsmål knyttet økning av kvotetaket for torsketrål har også tidligere vært gjenstand for drøfting og behandling i organisasjonen. I landsstyrevedtak 4/12 av 5.3.2012 «*Strukturiltak i flåten – status og vurderinger*» heter bl.a. som følger:

«For øvrig vil Fiskarlaget fremme følgende forslag mht. kvotetak for torsketrålflåten og gruppen pelagiske trålere:

- kvotetaket for torsketrålere økes fra 3 til 4 for nordøstarktisk sei, hyse og torsk
- kvotetaket for pelagiske trålere økes fra 630 basistonn til 1.000 basistonn, samtidig som tillatt konsesjonskapasitet økes til 1.500 tonn (i konsesjonsforskriften)
- restriksjonen på struktursamarbeid mellom ombordproduserende torsketrålere og øvrige torsketrålere fjernes»

Dersom en ser på driftsmargin og total kapitalrentabiliteten for torsketrålflåten i perioden 2003-2012, slik dette framkommer i høringsbrevet, så har begge disse størrelsene vært lavere for torsketrål de siste årene sammenlignet med de øvrige havfiskegruppene. Antall driftsdøgn i torsketrålflåten har vært relativt stabil de siste 15 årene og har i gjennomsnitt ligget over 300 dager i året. Det framgår også at gjeldsgraden i torsketrål i 2012 var på 75%, mens gjennomsnittlig gjeldsgrad dette året for havfiskeflåten generelt var 70%.

Under henvisning til foranstående støtter Norges Fiskarlag forslaget fra departementet om å øke kvotetaket for torsketrålgruppen fra tre til fire kvotefaktorer, samt at restriksjonen på struktursamarbeid mellom ombordproduserende torsketrålere og øvrige torsketrålere fjernes

Seitrålgruppen

Høringsbrevet fra departementet omhandler ikke strukturordningen for seitrålgruppen. Denne trålgruppen er blitt betydelig redusert gjennom strukturering de siste årene og gruppen består nå av fire seitråltillatelser. Fiskarlaget mener at seitrålerne står i samme driftsmessige vanskelige situasjon som torsketrålerne og derfor har behov for økt driftsgrunnlag.

Norges Fiskarlag tilrår derfor at kvotetaket til seitrålerne økes fra tre kvotefaktorer nord for 62°N og 3,5 kvotefaktorer sør for 62°N til henholdsvis 4 og 4,5 kvotefaktorer.

Ringnotgruppen

Fiskarlaget viser til at lønnsomhetsoversikter for den siste 15-årsperioden viser at fartøyene i ringnotgruppen har/har hatt den høyeste driftsmarginen av den norske fiskeflåten. Denne situasjonen har naturlig nok gjort at behovet for økt strukturering ikke har vært like framtreddende som i andre flåtegrupper. I nevnte tidsperiode har spørsmålet om å øke kvotetaket vært vurdert, men den økonomiske situasjonen i denne flåten har gjort at man har konkludert med å videreføre gjeldende kvotetak på 650 tonn. Også gjeldsgraden ligger betydelig lavere for ringnotflåten enn for de øvrige havfiskegruppene. Fiskarlaget registrerer at en framtreddende utvikling innenfor ringnotflåten de siste årene er en markant nedgang i antall driftsdøgn, hele 40% fra 1998 til 2012. (gjennomsnittlig 167 driftsdøgn i 2012). Isolert sett tyder dette på at effektiviteten i denne flåten har økt, med påfølgende dårlig kapasitetsutnyttelse. Noe av dette har naturligvis sammenheng med betydelige nedganger i sildekvotene.

I følge oversikten presentert i høringsbrevet er det bare 26 fartøy (33%) som er fullstrukturerte (650 basistonn) fartøy i ringnotflåten, 25 av fartøyene (32%) er i en situasjon hvor de har mellom 650 og 500 basiskvotetonn, mens 28 fartøy (35%) har mindre enn 500 basiskvotetonn.

Norges Fiskarlag konstaterer at det har vært et spesielt stort engasjement i medlemsmassen/medlemslagene knyttet til kvotetaket i ringnotflåten. Dette gjenspeiles også i høringsuttalelsene som er mottatt fra medlemslagene i den organisasjonsmessige behandlingen av saken. På rederisiden oppfattes forslaget om et kvotetak på 850 tonn som et kompromiss man samlet seg om. Fiskarlaget er også kjent med at mange redere ønsker et langt høyere kvotetak enn 850 tonn, mens andre igjen ønsker at gjeldende kvotetak på 650 tonn skal stå fast. Fiskarlaget viser til at gjeldende kvotetak i ringnotflåten på 650 basistonn ble fastsatt i forbindelse med enhetskvoteordningen som ble innført i 1996.

Etter en totalvurdering finner Norges Fiskarlag å støtte forslaget om å øke kvotetaket i ringnotflåten fra 650 tonn til 850 tonn. Fiskarlaget mener at den driftsmessige situasjonen for ringnotflåten etter all sannsynlighet kommer til å bli mer utfordrende i de kommende årene, og da er det viktig å være i forkant og sørge for at det legges til rette for utviklingsmuligheter slik at denne flåten fortsatt skal kunne tilby konkurransemessige gode arbeidsplasser. Fiskarlaget finner det også riktig å vektlegge at det må være fornuftig å legge til rette for at fangstkapasiteten i denne flåten kan utnyttes noe bedre enn tilfellet er i dag. Norges Fiskarlag har forståelse for at mannskaper i ringnotgruppen motsetter seg videre strukturering ut fra faren for bortfall av gode arbeidsplasser, men Fiskarlaget mener likevel at

en moderat økning av kvotetaket fra 650 tonn til 850 tonn både på kort og lengre sikt er med på å styrke situasjonen både for rederiene og mannskapene i denne flåtegruppen.

Andre elementer som både gjelder kyst og havflåten

«Norges Fiskarlag vil gjenta kravene om kondemnering og tidsbegrensning på strukturkvoter slik dette framkommer i landsstyrevedtak 22/14 av 13. mai d.å.:

«Ad kravet om kondemnering

Norges Fiskarlag mener at kravet om kondemnering av det uttatte fartøyet ved bruk av strukturkvoteordningen har mistet sin legitimitet, og krever derfor at dette vilkåret fjernes fra ordningene.

Ad tidsbegrensningen på strukturkvotene

Norges Fiskarlag viser til at etter Volstad dommen fra Høyesterett er rettstilstanden fortsatt at strukturkvotene har en tidsbegrensning på 20 år (25 år). Fiskarlaget konstaterer at selv om regjeringen har nedfelt i sin regjeringsplattform at de vil jobbe for å få bort tidsbegrensningen på strukturkvotene, så er det foreløpig ikke flertall for dette i Stortinget.

Norges Fiskarlag anmoder regjeringen å fortsatt jobbe for et bredt kompromiss i dette spørsmålet, og da fortrinnsvis å få bort tidsbegrensningen på strukturkvoter.»

Norges Fiskarlag viser til tidligere landsstyrevedtak d.å. der kystflåten også har behov for justering av kvotetak for å oppnå en tilfredsstillende lønns- og fornyingsevne.

Norges Fiskarlag forventer at høringsforslag om dette kommer så tidlig høsten 2014 at dette kan tre i kraft tidlig i 2015.

Norges Fiskarlag har ingen ytterligere merknader til departementets høringsbrev.»

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Birger Jørgensen

Elling Lorentsen

Kopi til: Medlemslagene
Landsstyrets medlemmer
Fiskeridirektoratet